

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

MEYDAN BULUŐMASI

ETKİNLİK RAPORU

me^ydan

Bu yayın Avrupa Birliği'nin maddi desteği ile hazırlanmıŐtır. İçerik tamamıyla YADA Vakfı sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin, Türkiye Cumhuriyeti'nin ve T.C. DıŐ İŐleri Bakanlığı AB Başkanlığı'nın görüŐlerini yansıtma zorunda değildir.

GİRİŞ

YADA Vakfı olarak sivil toplum kuruluşları arasında yeni bir diyalog ve müzakere modelini hayata geçirmek üzere düzenlediğimiz Meydan buluşmaları serimize, Avrupa Birliği tarafından desteklenen “Sivil Diyalogun Güçlenmesi” projesi kapsamında son online buluşmamızı daha gerçekleştirdik. Meydan etkinliğinde bu kez “Gençlik meselesi kimin meselesi?” sorusuna cevap aramak üzere 12 Mart 2021 tarihinde çevrim içi ortamda bir araya geldik. 2018 yılından bu yana Türkiye'nin meseleleri üzerine konuşmak, dinlemek, müzakere etmek ve biriktirmek için bir araya geldiğimiz Meydan; farklı konuları farklı pencerelerden görmeye, birlikte keşfetmeye çalışmak üzere kuruluyor. Sivil toplumun toplumsal ve çevresel sorunları sahiplenme, keşfetme, tanımlama, gündeme taşıma, bilgi ve çözüm üretme deneyim ve becerilerini paylaşmak için Meydan'da bir araya geldiğimiz için herkese teşekkür ederiz.

YADA Vakfı olarak kurulduğumuzdan bu yana toplumsal yaşamın farklı alanlarına ilişkin bilgi üretiyor ve bunları uygulamaya

dönüştürüyoruz. STK'ların yurttaşlar ve karar vericiler üzerinde ne kadar etkili olduğuna dair araştırmalar yapıyor, siyasetin ve kamuoyunun kararları ve kanaatleri üzerindeki etkisini açıklamaya çalışıyoruz. Yaptığımız araştırmalar ve çalışmalar ile STK'ların kararları etkileme becerilerini geliştirmeye ve aralarındaki diyalogu güçlendirmeye odaklı çalışmalar yürütüyoruz. STK'ların birlikte tartışabilecekleri, bilgi alışverişinde bulunabilecekleri ve yeni iş birlikleri kurabilecekleri ortak zeminler üretmeyi amaçlıyoruz. Meydan etkinlikleri ile fiziki ve online buluşmalar düzenleyerek bu ortak zeminlerin oluşabileceği alanı yaratmayı; farklı alanlarda, görüşlerde, yaklaşımlarda olan sivil toplum aktörlerini bir araya getirerek bu aktörleri birbirlerine görünür kılmayı amaçladık. Farklılıkların birbiriyle karşılaşabilmesi, tanışabilmesi, konuşabilmesi, birbirini tanımasını istedik. Türkiye'nin meseleleri üzerine konuşmak, dinlemek ve müzakere etmek için bizlerle Meydan'da bir araya geldiğiniz için tekrar teşekkür ederiz.

me^ydan

PROGRAM

13.30 - 13.40 Hoşgeldiniz

13.40 - 13.50 Tanışma

13.50 - 14.50 Panel

NEET Gençlik

Rümeysa Çamdereli, YADA

Gençlik ve Covid-19: Pandemi Sürecinde İnsana Yakışır İşlere Erişim

Gizem Karşlı Varol, ILO Türkiye Ofisi

Türkiye'de Genç Kürt Olmak

Reha Ruhavioğlu, Rawest

14.50 - 15.15 Soru-Cevap

15.15 - 15.30 Ara

15.30 - 16.15 Grup Tartışmaları

16.15 - 16.30 Kapanış

AÇILIŞ

12 Mart 2021'de; eğitim ve istihdamda yer almayan gençleri konuşmak üzere online olarak gerçekleştirilen Meydan buluşmasında Türkiye'nin birçok ilinden gençlik, işsizlik, sivil toplum, diyalog, toplumsal cinsiyet ve eğitim

alanlarında çalışan sivil toplum temsilcileri ve yerel yönetimlerde çalışan uzmanlarla zoom platformu üzerinde bir araya gelerek gençlik teması üzerine konuşuldu.

Meydan, katılımcıların isim ve kurumlarını belirtmeleri sonrasında kısaca bir tanışma ile başladı. Tanışmanın ardından, güncel verilerle Türkiye'de gençler üzerine yapılan araştırma bulgularının paylaşıldığı panelle devam edildi. Panelin ardından gruplara ayrılan katılımcılar "Gençlik meselesi kimin meselesi?" sorusu etrafında tartışmalar yürüttü.

PANEL

Açılışın ardından başlayan panel oturumunda; NEET ve NEET olmayan gençler üzerine YADA Vakfı'ndan Rümeyza Çamdereli, Gençlik ve Covid-19: Pandemi Sürecinde İnsana Yakışır İşlere Erişim başlığıyla ILO Türkiye Ofisi'nden Gizem Karslı Varol, Türkiye'de Genç Kürt Olmak başlığıyla Rawest Araştırma'dan Reha Ruhavioğlu sunumlarını yaptı. Panel sonrasında katılımcıların soruları ve panelistlerin cevapları ile tartışma devam etti.

Gençlerin yaşadığı sıkıntılar arttıkça, genç işsizliğinin konuşulması da doğru orantılı olarak arttı.

İstihdam ve eğitimde olamayan gençlerin, siyasi partilerin gündeminde yavaş yavaş oturmaya başladığı ve NEET (Not in Education, Employment, or Training) gençlerin görünürlüğünün arttığı üzerinde duruldu. Covid-19 döneminde NEET gençlerin sayısının arttığı; her 6 gençten birinin işini kaybettiği, her 8 gençten birinin de eğitimine devam edemediği belirtildi. İnsanların işsiz olmasının artık çok olası bir durum olduğundan bahsedildi.

Gençlerin çalışma sürelerinde ve gelirlerinde düşüş var.

İşten çıkarma yasaklarının uygulanmasının NEET gençlerin lehine olamadığı dile getirildi ve gençlerin, Covid-19'dan en çok etkilenen gruplar arasında olduğu eklendi. Özellikle genç kadınların Covid-19 sonrası istihdamının daha da düştüğünden bahsedildi. Kuşaklararası öfke ve ayrımcılığın da istihdam üzerine bir endişe getirdiği söylendi.

Türkiye'de eğitime devam edemeyen gençler artışta.

Eğitime devam edemeyen ve etmekte umutsuz olan gençlerin sayısının artışta olduğu ve aynı zamanda gençlerin eğitimini

kötü bir yatırım olarak gördüğü üzerinde duruldu. Ailelerde işten çıkarmalar ve gelir kaybı olması sebebiyle gençlerin çalışmaya başlaması ve eğitimlerine bir daha geri dönmeyecek üzere eğitimlerinden ayrıldığı dile getirildi. Yoksulluk ve dijital eşitsizliğin Covid-19 döneminde eğitime erişememe sebebi olarak önemli bir rol oynadığı söylendi.

Gençler insana yakışır işlerin temel bir insan hakkı olduğunun farkında.

Bölge ve cinsiyetler arası ayrımın bitmesi, eşitliğin sağlanması, gençlere yönelik istihdam teşvikleri ve girişimcilik destekleri gerektiği vurgulandı.

Sosyal tarafların üzerine düşen birçok şey var.

Sosyal taraflar işçi sendikaları, sivil toplum kuruluşları, işveren ve devlet olarak tanımlandıktan sonra her birine düşen görevler üzerinde duruldu. STK'lar ve işçi sendikalarından daha çok savunuculuk beklendiğinden bahsedildi. İşverenden ise insana yakışır çalışma koşulları, öğrenme imkanları ve son olarak devletten ise sosyal güvenlik ve güvence beklendiği söylendi.

NEET'ler arasında erişimi zor olan gençler var.

NEET gençler içerisinde erişilmesi çok zor olan gruplar olduğundan bahsedildi. Bu grup içerisinde de cinsiyet bazında bakılırsa kadınlara erişimin daha zor olduğu verilerle gösterildi. Evinden çıkmayan gençler olduğu ve eğitimde 'yetinmek zorunda olmak' durumunun kadınlar için daha olası olduğu saptandı.

İş bulmaktaki en önemli engel iş tecrübesi ve yabancı dil.

Eğitim eksikliği ve tecrübe eksikliği nedeniyle iş bulmanın zor olduğu verileri paylaşıldı. Uygun bir iş olamaması ve

maaş etmenlerinin çalışmaktaki en büyük engellerden biri olduğu vurgulandı. Çalışmak ilgisini çekmeyen ve pasif (iş aramayan) kategorisine girenlerin de var olduğu eklendi.

Kadınlarla erkeklerin çalışmama nedenleri çocuk bakımı ve aile desteği noktasında farklılaşıyor.

Kadınların iş bulmalarında bir engel olarak ailelerinin desteğinin olmadığını söyledikleri üzerinde duruldu. “Çocuklarıma bakmak için” ve “eşim izin vermiyor” diyen kadınların oranlarının yüksek olduğu vurgulandı. Erkeklerde hiç etkili olmayan bu iki faktörün kadınlar için iş noktasında belirleyen olması dile getirildi.

Bilgi az, odaklı politika yok, ihtiyaçlara yönelik destekler sınırlı ve dağınık.

NEET gençler üzerine araştırmaların eskiden olmadığı ve yeni yeni bu konuda çalışmaların başladığından bahsedildi. Kamu politikaları ve fon kaynaklarının eğiliminin bu konu üzerinde arttığı fakat hala dağınık olduğu belirtildi.

En kritik kırılma 18-24 yaş aralığında oluyor.

“Gençler ya üniversiteye devam ediyor ve işsiz kalıyor ya da ne eğitime ne istihdama katılıyor” dendi. İstihdamdan kopuşun en çok 18-24 yaş grubu içerisinde olduğu ve en kalıcı kopmanın da bu grup için olduğu dile getirildi.

Kürt gençler anne babalarına nazaran daha eğitililer.

Önceki jenerasyonlara kıyasla, yeni nesil Kürt gençlerin daha eğitilmiş olduğundan bahsedildi. Hane halkının daha geniş olması sebebiyle aile içerisindeki gençlerinin yaklaşık %34'ünün çalıştığı ama bunların sadece %10'unun vasıflı çalışan olduğu dile getirildi. Çalışmayanların ise memleketlerine dönmek zorunda kalabildiği aktarıldı.

Göç, Kürt gençlerinin hayatını önemli derecede etkiliyor.

Kürt gençlerin yarısından fazlasının hayatında göç tecrübesi olduğu, yarısının da yalnız göç ettiğini belirttiği paylaşıldı. Bu göçlerin birkaç kuşağı kapsadığı, ikinci kuşak göçmenlerin jenerasyonlar içerisinde artışta olduğu belirtildi. İş ya da eğitim için bu göçlerin yapılmış olduğuna değinildi. Kürt nüfusunun sürekli arttığı; fakat Kürt popülasyonunun yoğunlukta olduğu şehirlerde genç nüfusun azaldığı çünkü göç verildiği üzerinde duruldu.

Ayrımcılığa uğrama yaygın.

Gençlerde ayrımcılık durumunun deneyimlendiğinden bahsedildi. Türkiye'deki gençlerin ortak sorunları -işsizlik, ekonomi, adalet vb.- bahsinde ortaklaşmalar da Kürt meselesinde gençlerin ayrımcılık sıkıntısı çektiği de vurgulandı. Anadil ve ayrımcılığın, Kürt gençlerin en büyük iki sorunu olduğu aktarıldı.

İKİNCİ OTURUM: GRUP ÇALIŞMALARI

İkinci oturum, çözüm önerileri tartışılması için katılımcıların gruplara ayrılması ile başladı ve aşağıdaki sorulara cevap arandı.

- Gençlerin istihdam ve eğitim dışı kalma ve diğer yüzleştiği sorunların çözümüne yönelik kısa vadede neler yapılmalı?
- Gençlerin istihdam ve eğitim dışı kalma ve diğer yüzleştiği sorunların çözümüne yönelik uzun vadede ne yapılmalı?
- Kimlere ne roller düşüyor?

En büyük problem özerk olamamak.

Gençlerin temel hak ve özgürlüklere ulaşamadıkları dile getirildi. Yurttaş ve özerk olamamak üzerine tartışıldı. Gençlik

politikalarının bu doğrultuda yapılması ve kamunun da büyük bir rolü olduğunun üzerinde durulduktan sonra, gençlik koalisyonları kurulurken kurumların gençleri muhatap alıp almadığının da bir kriter olduğundan bahsedildi. Gençlere eğitim ve istihdamda fırsat eşitliği ve haklar verilmesinin çözüme giden ilk yol olduğu söylendi. “Devletin yetemediği yeri STK’ların doldurması gerekiyor” dendi.

“Özel sektör ve devletin kaynağı çok fazla fakat söylemleri çok yanlış.”

Özel sektör ve kamunun gençlik üzerine konuşurken kullandıkları üslubun değişmesi gerektiği üzerinde duruldu. Gençlere yönelik söylem ve tarzların yanlış olduğu tartışma konusu oldu. Dilde ayırımın kaldırılması, biz ve onlar söyleminin tamamen dillerden kalkması gerektiği söylendi. “Şöyle genç ya da böyle genç değil de önüne bir sıfat konulmadan ‘genç’ olarak bahsedilmeli” dendi. Üsluptaki hiyerarşinin kaldırılması gerekiyor kanısına varıldı.

Gençlerin ile aynı dinamikte olabilmek önemli.

Gençler ile ilgili çoğu insanın yaşananlardan habersiz olduğu belirtildi ve sivil toplum kuruluşlarının harekete geçmesi gerektiği öne sürüldü. Her grubu gündeme getirmek gerektiği ve her grubun da iş birliği yapması gerektiği söylendi. Gençlerle ortaklaşmanın, iş birliği yapmanın ve aynı dinamikte olabilmekten öneminden bahsedildi.

Gençlerin yurtdışına göç ederken hangi motivasyonla gittikleri önemli bir değişken.

Yurtdışında farklı yerler ve farklı kültürler görmek amacıyla göç etmenin kötü olarak algılanmaması gerektiğinden; fakat gençlerin ülkeleri ve ülkelerinde gelecekleri hakkında umutsuzlukları nedeniyle gitmelerinin kötü bir durum olduğu dile getirildi.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, spor alanındaki çalışmalara öncelik veriyor.

Bakanlıkta, spor alanındaki çalışmalara aktif bir şekilde devam edildiğinden; fakat gençlere ulaşacak çalışmalarda ve gençlik politikalarında eksiklikler olduğundan bahsedildi. Projelerin bir türlü sosyal politikaya dönüşemediği söylendi.

“Sorunumuz olan şeyleri konuşamıyoruz.”

Kişisel gelişim, iletişim, kariyer geliştirme gibi konular üzerine konuşuluyor dendi. Kamu kurumlarının sınavlarına giren, onlarca mülakattan elenen, emek veren ama karşılığını alamayan ve sonunda kendini yetersiz hisseden gençlerden bahsedilmediği üzerine duruldu. Konuşunca da boşa konuşmuş gibi olduğundan, insanların duymamayı seçtiğinden ve siyasi çıkarlar amacıyla ilerleyen bir diyalogun varlığından bahsedildi.

“Senin kendine hayrın yok, dışarıya ne hayrın olacak.”

Ailelerin, NEET gençler üzerine kullandığı söylemlerden bahsedildi. Bu sorunların yurttaşlık sorunu olarak kabul edilip, farklı gençlik örgütlerinin bir araya gelip bu sorunu konuşması gerektiği önerildi. Gençlerden istenilen bir norm ve kalıp olduğu bir ortamda gençlerin sorunlarını aile içerisinde bile dile getirmekten korktukları üzerinde duruldu.

Önce ötekileştirme, sonra bağımlı hale getirme ve sonrasında da yararlanma üzerinden süreç işliyor.

Eğitim problemi üzerinde durulurken hep sonuca odaklanılarak eleştiri yapıldığından bahsedildi. Sorunun okul öncesi ve aile eğitiminde başladığı öne sürüldü. Gençlerin okul öncesinde hayata hazırlanmadığından bahsedildi ve kişilerin kendilerine, potansiyellerine ve ihtiyaçlarına özel eğitim modeline ihtiyaç olduğu tespiti yapıldı.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Meydan buluşmalarını düzenleyen YADA ekibi olarak; eğitim ve istihdamda yer almayan gençleri konuştuğumuz Meydan buluşmasında, bizlerle bir araya gelen tüm katılımcılarımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Yaşanılan sıkıntılar, sunulan veriler ve raporlardaki gerçeklerle yüzleşmek ve pratikte sivil toplum, kamu ve özel sektör diyalogunu güçlendirerek NEET gençler üzerine çalışmaların yapılması ve bu konunun konuşulmasının yaygınlaştırılması gerektiği üzerine hemfikir olduk. Sivil toplumun misyonu yanında, gerekli politikalar ve oluşumlar üzerine konuştuk; herkese düşen görevler

nedir ve ne yapılmalıdır sorularına odaklandık. Türkiye’de gençlik ve NEET gençler konusu tartışıldığında en öne çıkan konulardan birinin cinsiyet ayrımı ve kırılgan grupların ayrımları olduğunu gördük. NEET kategorilerini ve kategorilerin özelliklerini dikkate alarak stratejiler geliştirilmesi gerektiği üzerine hemfikir kaldık.

Bu çıktılarla birlikte; sivil toplumun biraradalığı, diyalog-müzakere ortamını destekleyecek farklı etkinlikler tasarlamaya devam ediyoruz. Önümüzdeki günlerde Meydan buluşmalarında tanıştığımız ve ilerleyen zamanlardaki etkinliklerimizde görmek istediğimiz kurumlarla iletişime geçmeye, farklı konular etrafında konuşmaya, aktif katılımı teşvik edecek farklı yöntemleri denemeye devam edeceğiz.

*EK: KATILIMCI LİSTESİ

KURUM	İSİM
CHP	Alpay Güllübudak
Bireysel	Aysel Şairoğlu
DİERG	Aziz Yağan
Türkiye Avrupa Vakfı	Büşra Karakuş
Adıyaman GKD	Cem Gerçek
Sivil Topluma Artı Derneği	Ceylan İnceoğlu
Go-For	Çağlar Yenilmez
TOG	Defne Yalman
Sabancı Vakfı	Deniz Başkan
TOG	Didem Ünsür
TOG	Fatma Şakul
Tülay Aktaş Gönüllü Kuruluşlar Güç Birliği	Fatoş Dayıoğlu
ILO Türkiye Ofisi	Gizem Karslı Varol
Van Tuşba Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Hacer Kuşan
Dokuz Eylül Üniversitesi	Hakan Özalkan
Kızılay	Mehmet Ali Yalaza
Gönüllü Hizmetler Derneği	Meryem Aydın
Yaşayarak Öğrenme Merkezi	Nensi Güzeliş
Geleceği Paylaş	Oya Demir

KURUM	İSİM
Pıkan Ajans	Pınar İlkiz
T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı	Selen Yıldız
Lotus Genç Alan Derneği	Seyhan Alu
Barem Araştırma	Sinan Egemen
Go-For	Sinem Demirel
AB Başkanlığı	Sinem Bölükbaşı
Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği	Yağmur Bayındır
Bireysel	Yonca Verdioğlu
Sivil Toplum için Destek Vakfı	Yörük Kurtaran
Sivil Sayfalar	Zeynep Karakurt
AGÜ	Zeynep Tuğçe Çiftçi GÜÇ
YouthART - Gençlik Sanat Araştırma ve Eğitim Derneği	Özgün Kaplama
ALİKEV	Şeyma
Bireysel	Tulun Altınkaya
YADA Vakfı	Ceylan Özünel
YADA Vakfı	Oğuzhan
YADA Vakfı	Rümeysa Çamdereli
YADA Vakfı	Umut Erol